

TAK

BEZPIECZNEJ ZABAWCE

KONTROLA
BEZPIECZEŃSTWA
ZABAWEK
ELEKTRYCZNYCH

I KWARTAŁ 2021

U·K·K

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

TAK BEZPIECZNEJ ZABAWCE

Kontrolujący w ramach planu: 16 wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej

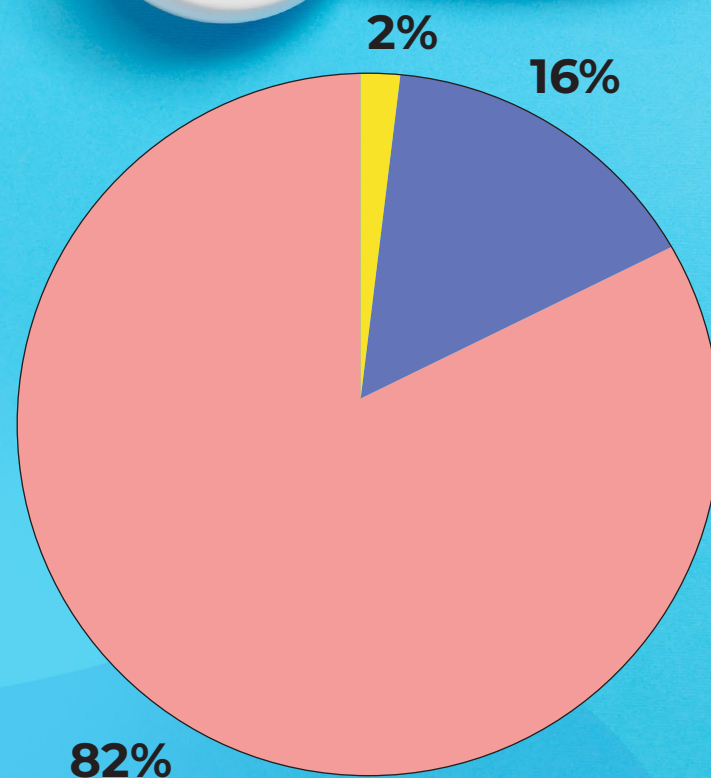
Cel kontroli: ocena, czy wprowadzone do obrotu zabawki elektryczne spełniają wymagania określone w przepisach rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 20 października 2016 r. w sprawie wymagań dla zabawek¹, w tym poprzez badania laboratoryjne w

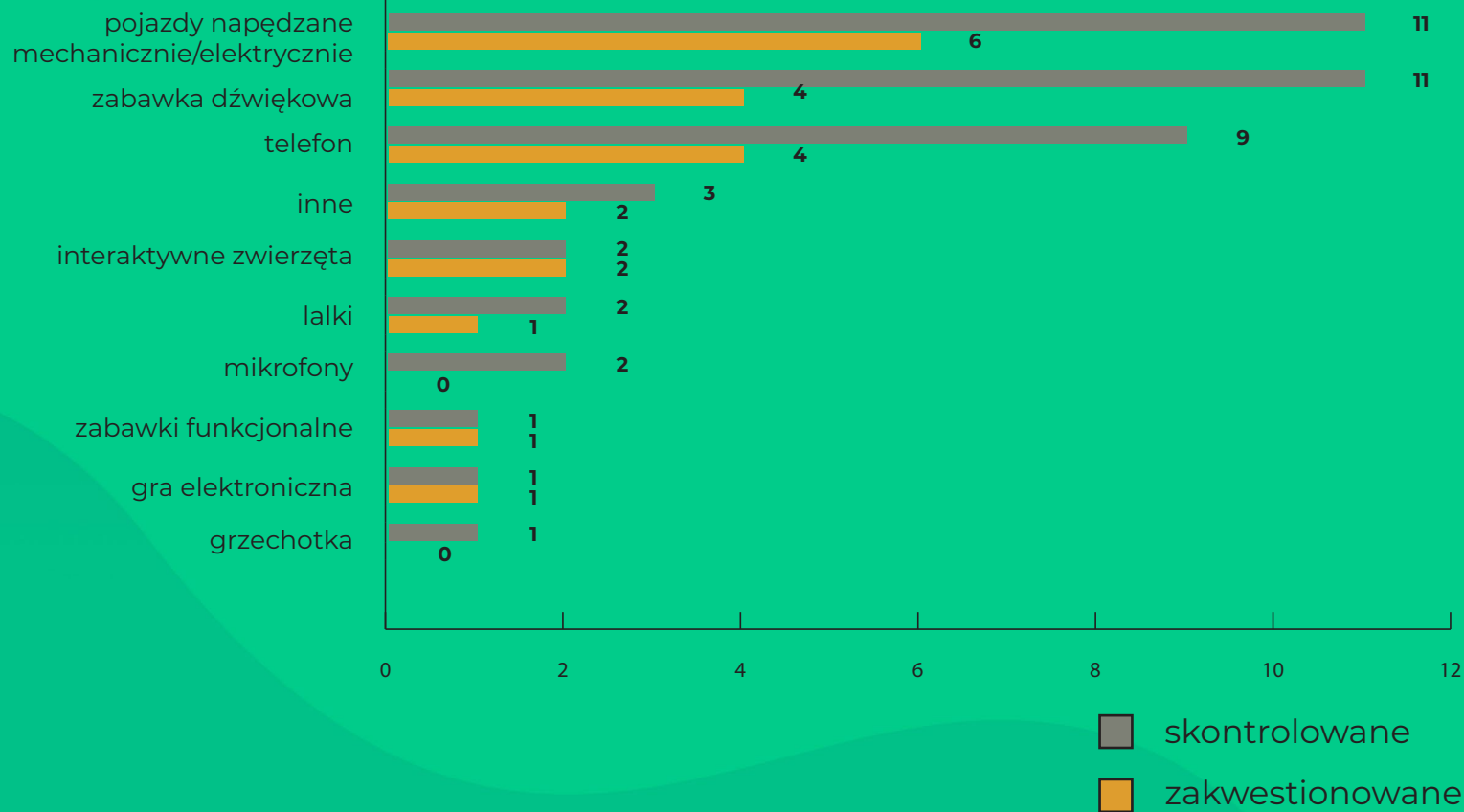
laboratorium UOKiK w Lublinie, oraz czy wypełniane są przez podmioty gospodarcze obowiązki określone w ustawie z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku², w zakresie w jakim dotyczą zabawek.

Rodzaj podmiotu kontrolowanego	Liczba skontrolowanych podmiotów danego rodzaju	Liczba skontrolowanych zabawek	Liczba zakwestionowanych zabawek	Procentowy udział zakwestionowanych zabawek
Importer	3	4	3	75%
Dystrybutor - sprzedawca hurtowy	9	16	6	37,5%
Dystrybutor - sprzedawca detaliczny	7	9	6	66,7%
Dystrybutor - sklep wielkopowierzchniowy	11	14	6	42,9%
Razem	30	43	21	48,8%

POCHODZENIE SKONTROLOWANYCH ZABAWEK

- import
- kraje UE
- nie ustalono

LICZBA ZABAWEK SKONTROLOWANYCH I ZAKWESTIONOWANYCH W POSZCZEGÓLNYCH KATEGORIACH

TAK BEZPIECZNEJ ZABAWCE

Wszystkie importowane zabawki (35) pochodziły z Chin, z czego zakwestionowano 14 z nich (40%). Natomiast z krajów europejskich pochodziło 7 zabawek, z czego tylko jedna nie została zakwestionowana (ok. 86%).

Łącznie skontrolowano 43 modele zabawek, kwestionując 21 z nich, zarówno w zakresie wymagań formalnych, jak i konstrukcyjnych, co stanowi 48% ogółu skontrolowanych zabawek. Najliczniejszą grupą zakwestionowanych zabawek były pojazdy na baterie (14% ogółu skontrolowanych), a następnie zabawki edukacyjne i telefony zabawkowe (po 9% ogółu skontrolowanych). Szczegółowe dane pokazuje wykres 2.

We wszystkich zakwestionowanych zabawkach (21 modeli) stwierdzono niezgodności pod względem formalnym. Niezgodności te polegały głównie na:

- braku wymaganych ostrzeżeń³ (w 14 przypadkach – zwierzęta interaktywne, lalki, telefony zabawki, zabawki funkcjonalne), co oznacza, że nabywca nie jest odpowiednio ostrzeżony o zagrożeniach jakie niesie ze sobą zabawka i nie może przeciwdziałać mu;
- braku lub nieodpowiedniej instrukcji, np. brak instrukcji wymiany baterii (w 9 przypadkach – interaktywne zwierzęta, lalki, pojazdy, zabawki funkcjonalne – sprzęt AGD), co oznacza, że zabawka może nie być użytkowana zgodnie z przeznaczeniem lub poprawnie konserwowana i stanowić zagrożenie;
- braku lub nieprawidłowo sporządzonej deklaracji zgodności (w 2 przypadkach – zabawki dźwiękowe), co oznacza, że producent nie dołożył odpowiedniej staranności oceniając czy zabawka spełnia obowiązujące wymagania;
- braku danych podmiotów odpowiedzialnych (producenta i importera) za wprowadzenie zabawki do obrotu (w 1 przypadku – zabawka interaktywna), co oznacza, że podmiot odpowiedzialny za zabawkę nie ujawnił danych, utrudniając działania organom kontroli lub dochodzenie praw konsumentowi.

TAK BEZPIECZNEJ ZABAWCE

Badania laboratoryjne

Badania przeprowadziło laboratorium UOKiK w Lublinie. Zakres badań obejmował przede wszystkim sprawdzenie dostępności do przedziału bateryjnego, zgodnie z normą zharmonizowaną PN-EN 62115:2005/A12:2015-02 – Zabawki elektryczne – bezpieczeństwo użytkowania oraz poziomu emisji dźwięku, zgodnie z normą zharmonizowaną PN-EN 71-1+A1:2018-08 – Bezpieczeństwo zabawek -- Część 1: Właściwości mechaniczne i fizyczne.

Przebadano 40 próbek zabawek, z czego zakwestionowano 9 (22,5% przebadanych). Niezgodności dotyczyły:

- samoistnego otwarcia pokrywy pojemnika na baterie, umożliwiając do nich dostęp dziecku (w przypadku 4 zabawek – pojazdy, interaktywne zwierzęta oraz kaczki na sprężynce⁴), co stwarza zagrożenie połknięcia baterii przez dziecko i udławienia się lub doznania wewnętrznych obrażeń;

- przekroczony poziom ciśnienia akustycznego w zabawkach wydających dźwięki (w przypadku 2 telefonów- zabawki wydające dźwięki stanowiły ok. 77% wszystkich skontrolowanych zabawek, głównie były to telefony, niektóre pojazdy oraz zabawki z kat. zabawki dźwiękowe z wykresu 2), co stwarza ryzyko uszkodzenia lub nawet utraty słuchu przy długotrwałym używaniu;
- zaniżonej grubości folii (w przypadku 2 zabawek – pojazdy i zwierzęta interaktywne), co może spowodować przyłgnięcie do ust i nosa dziecka, uniemożliwiając oddychanie;
- obecności małego elementu i zbyt długiej linki, w przypadku 1 zabawki dźwiękowej, którą można ciągnąć, co stwarza zagrożenie zadławienia w przypadku połknięcia małej części lub zadzierzgnięcia i uduszenia w przypadku owinięcia się linki wokół szyi dziecka.

TAK BEZPIECZNEJ ZABAWCE

Działania Inspekcji Handlowej

W przypadku 11 zabawek, co do których stwierdzono niezgodności formalne, ale nie stwierdzono nieprawidłowości konstrukcyjnych, inspektorzy IH wystąpili do przedsiębiorcy odpowiedzialnego za wprowadzenie zabawki do obrotu, z wnioskiem o podjęcie dobrowolnych działań naprawczych⁵. Do momentu opracowania informacji działania naprawcze przeprowadzono wobec 8 zabawek. Trzy sprawy są w toku. Ponadto jeden z podmiotów (producent) z własnej inicjatywy przeprowadził działania naprawcze, jeszcze przed wystąpieniem IH z wnioskiem o ich wykonanie.

W przypadku zabawek, co do których stwierdzono stwarzanie poważnego zagrożenia w wyniku badań laboratoryjnych, wydano 6 decyzji zakazujących dalszego udostępniania zabawek na rynku⁶. We wszystkich 9 sprawach skierowano wnioski do Prezesa UOKiK o wszczęcie postępowania administracyjnego⁷. Sprawy są obecnie analizowane.

TAK BEZPIECZNEJ ZABAWCE

Podsumowanie

Badania laboratoryjne wykazały niezgodności konstrukcyjne w ok. 22% zbadanych zabawek. Głównym celem badań było sprawdzenie dostępności do przedziału bateryjnego, co zakwestionowano w 10% zbadanych zabawek (ok. 9% wszystkich skontrolowanych zabawek). Natomiast 5% zbadanych zabawek zakwestionowano pod kątem poziomu emitowanego dźwięku (4,6% skontrolowanych zabawek). Nadal sporo, bo ok. 49% zabawek skontrolowanych, było kwestionowanych przez inspektorów IH pod kątem wymagań formalnych. Niepokoi fakt, że w tym zakresie najliczniej kwestionowano brak wymaganych ostrzeżeń (ok. 66% zakwestionowanych zabawek w tym zakresie). Oznacza to, że osoba nadzorująca za-

bawę dziecka nie jest właściwie poinformowana o możliwych zagrożeniach jakie mogą pojawić się w jej trakcie, a tym samym przeciwdziałać im. Również niepokojący jest odsetek (ok. 43%) niezgodności polegającej na braku lub nieprawidłowo sporządzonej instrukcji. Oznacza to, że zabawka może nie zostać użyta zgodnie z przeznaczeniem lub może nie być właściwie utrzymywana, tak aby służyć jak najdłużej. Jednocześnie należy zauważyć, że wśród zabawek elektrycznych występuje niewielki odsetek (ok. 5% zakwestionowanych zabawek w tym zakresie lub ok. 2% wszystkich skontrolowanych zabawek) niezgodności formalnej polegającej na braku danych podmiotu odpowiedzialnego za wprowadzenie zabawki do obrotu, podczas gdy często występuje ona w innych kategoriach zabawek.

PORADY DLA KONSUMENTÓW

Wybierając zabawkę pamiętajmy, że każda zabawka powinna być oznakowana znakiem CE, za pomocą którego producent deklaruje spełnianie obowiązujących wymagań.

CE

Prawidłowy wzór znaku „CE”; źródło: załącznik I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr765/2008 z dnia 9 lipca 2008r. ustanawiającego wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 339/93⁸

Pamiętaj, że oznakowanie CE nie jest handlowym świadectwem jakości, ani nie potwierdza pochodzenia towaru z terenu Unii Europejskiej. Nie powinno być również traktowane jako potwierdzenie, że zabawkę sprawdziła kompetentna instytucja państwa lub dopuściła go do obrotu na europejskim rynku. Kupując zabawkę, zwróć także uwagę, że ostrzeżenie „Nieodpowiednie dla dzieci w wieku poniżej 36 mie-

sięcy” lub „Nieodpowiednie dla dzieci w wieku poniżej 3 lat” (lub jego odpowiednik w formie graficznej – symbol graficzny poniżej) może pojawić się wyłącznie na zabawkach, które mogą być niebezpieczne dla dzieci w wieku poniżej 36 miesięcy, jednak nie są dla nich przeznaczone, ze względu na swoje funkcje, wymiary, cechy, właściwości lub inne przekonujące przyczyny, np. hulajnoga, rowerek – zabawka, samochodzik do składania. Obok tego ostrzeżenia lub w instrukcji producent umieszcza krótki opis zagrożenia, np. pojawienie się małych elementów. Celem tego ostrzeżenia jest informowanie dorosłych o tym, że zabawki mogą być niebezpieczne dla dzieci w wieku poniżej 3 lat i nie są dla nich przeznaczone. Jednak to ostrzeżenie nie powinno być naniesione na zabawkach, które z uwagi na swoje funkcje, wymiary, cechy, są wyraźnie nieodpowiednie dla dzieci w wieku poniżej 36, np. mikroskop, maszyna do szycia, zestawy do eksperymentowania. Zabawka przeznaczona dla dziecka do 3 roku życia nie powinna zawierać małych elementów i stwarzać dla niego zagrożenie podczas zabawy!

Symbol graficzny

Źródło: pkt 7.2.1. załącznika nr 1 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów ws. wymagań dla zabawek (Dz. U. z 2019 r. poz. 1816)

Zabawki bateryjne przeznaczone są praktycznie dla wszystkich grup wiekowych. Często wydają dźwięki oraz emitują efekty świetlne. Zabawki takie muszą być zaprojektowane i wyprodukowane w taki sposób, żeby podczas ich używania dzieci nie miały dostępu do umieszczonych w nim baterii, a także aby zabawki nie stwarzały ryzyka obrażeń oczu, skóry lub układu słuchowego, spowodowanego użyciem lasera, diod świecących (LED) lub mechanizmu nadmiernie emitującego dźwięk.

Dostęp do przedziału baterijnego powinien być odpowiednio zabezpieczony i być możliwy tylko przy użyciu odpowiedniego narzędzia (np. śrubokręta) lub dzięki wykonaniu dwóch niezależnych ruchów (np. pociągnięcie i skręt). W pierwszym przypadku śruba lub podobny element mocujący muszą być na stałe zawarte w klapie osłony zapewniającej dostęp do ba-

terii (tak, aby nie można było jej wykręcić do końca i wyjąć).

Natomiast w przypadku zabawek wydających dźwięki, w zależności od jej rodzaju (np. grzechotka, telefon, pianinko) oraz czasu trwania dźwięku, norma zharmonizowana PN-EN 71-1+A1:2018-08 – Bezpieczeństwo zabawek -- Część 1: Właściwości mechaniczne i fizyczne przewiduje trzy kategorie narażenia na dźwięk, określając dla każdej z kategorii maksymalny, dopuszczalny poziom dźwięku od 60 do 130 dB. Jednak to wymaganie można sprawdzić jedynie podczas badań laboratoryjnych, bowiem wymaga ono odpowiedniego sprzętu oraz wiedzy. To producent jest zobowiązany zapewnić zgodność wprowadzanej do obrotu zabawki, a importer powinien upewnić się, że producent wykonał ten obowiązek, zobowiązany jest sprawdzić, czy zabawka wydaje dźwięk na dopuszczalnym poziomie, czyli powinien posiadać sprawozdanie z badań potwierdzające sprawdzenie i spełnienie tego parametru przez zabawkę.

Przypisy końcowe

1. Dz. U. z 2019 r., poz. 1816, dalej także: rozporządzenie MRiF.
2. Dz. U. z 2021 r., poz. 514, dalej: uosozinr.
3. Przykładowo ostrzeżenie: „Nieodpowiednie dla dzieci w wieku poniżej 36 miesięcy”, a w przypadku zabawek funkcjonalnych – „Do użytku pod bezpośrednim nadzorem osoby dorosłej”.
4. Kategoria zabawek „Inne” na wykresie 2.
5. Art. 75 ust. 3 uosozinr
6. Art. 75 ust. 1 uosozinr
7. Art. 75 ust. 4 pkt 1) uosozinr
8. Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008, str. 30